

Skryté záškoláctví, záškoláctví dětí s povinnou školní docházkou

Obsah

Řešení dle jednotlivých zapojených složek	1
Přestupek, trestný čin	2
Dopad na výplatu dávek státní sociální podpory	3
Dopad na výplatu dávek hmotné nouze	4
Omlouvání absence žáků lékaři	4
Příklady dobré praxe	4
Další okolnosti spojené s absencí	5

Základní informace

- **skryté záškoláctví** = u dítěte není objektivní důvod k absenci ve škole, ale rodiče mu absenci omlouvají,
- **absenci žáka omlouvá škola, nikoli rodič**, a to na základě písemné žádosti rodiče (omluvenka), vždy v souladu s pravidly školy o omlouvání absence (školní řád),
- jako **neomluvenou lze absenci označit obvykle až po 3 dnech**, protože to je lhůta, v průběhu které mají rodiče povinnost oznámit škole, že dítě omlouvají (vhodné však je informovat školu okamžitě),
- **Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních**, č.j. 21291/2010-28, příloha č. 11 – Záškoláctví. Aktualizace jsou k nalezení zde:
<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>
nebo zde:
<https://www.msk.cz/cz/skolstvi/strategicke-dokumenty--legislativa-a-dalsi-informace-ve-vecech-prevence-42434/>

Řešení dle jednotlivých zapojených složek

Rodič – spolupracuje se školou, OSPOD, zajišťuje dítěti další odbornou péči ambulantní či pobytovou – psycholog, programy sekundární prevence, středisko výchovné péče (SVP):

- sekundární prevence např. zde: <http://www.css-ostrava.cz/sluzba/program-sekundarni-prevence/>,
- informace o SVP např. zde: <http://www.nuv.cz/t/pedagogicko-psychologicke-poradenstvi/strediska-vychovne-pece> nebo zde: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/strediska-vychovne-pece>,
- rady pro rodiče k řešení záškoláctví jsou např. zde: <http://www.nicm.cz/rady-pro-rodice-zaskolaku>.

MPO – zjišťuje aktuální situaci zachyceného dítěte (např. hledají rodiče, kontaktují školu – ověřují, zda se jedná o neomluvenou absenci), neomluvenou absenci hlásí na OSPOD.

- **Asistenti prevence kriminality (APK)** – zachytí dítě venku v době školního vyučování → zajistí dítě – buď ho předají rodičům, pokud je možné se s nimi spojit, nebo volají hlídku MPO. Pokud dítě předají rodičům a jedná se o první záchyt, nikam věc nehlásí, řeší to domluvou rodičům. Pokud dítě zachytí opakovaně, předávají informaci dál.

Škola – uznává důvod omluvy, postupuje podle školního řádu. Doporučený postup:

- **do 10 neomluvených hodin** – pohovor třídního učitele s rodiči,
- **nad 10 neomluvených hodin** – výchovná komise, které se podle závažnosti situace účastní: ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce OSPOD, školní metodik prevence, zástupce rady školy, popř. další odborníci, výsledkem může být výchovné opatření dle školského zákona,
- **nad 20 (25) neomluvených hodin nebo více než 100 omluvených hodin** – škola zasílá hlášení OSPOD, včetně popisu situace dítěte, zároveň věc hlásí na pověřený obecní úřad – přestupkové řízení (neomluvené),
- **nad 100 neomluvených hodin nebo opakované záškoláctví** – hlásí PČR,
- k řešení přispívají i **školní poradenská pracoviště a školní asistenti, sociální pedagogové** (komunikace s rodiči i žáky, možnost návštěvy v domácnosti).

OSPOD (kurátoři pro děti a mládež) – každé hlášení projednají s rodiči, spolupracují se školou. Pokud dítě vyhodnotí jako ohrožené dle § 6 zákona o sociálně-právní ochraně dětí (zpravidla nad 100 neomluvených hodin a při opakovaném záškoláctví), zakládají spisovou dokumentaci a sestaví individuální plán ochrany dítěte (IPOD), dle situace hlásí na PČR, registrují dítě do Systému včasné intervence (SVI).

Pověřený obecní úřad (v Ostravě ÚMOB) – přestupkové řízení – zváží, zda se skutečně jedná o přestupek nebo již trestný čin → trestný čin hlásí na PČR. V případě jasných důkazů lze o přestupku rozhodnout i bez jednání s rodiči, je pouze vydáno rozhodnutí ve věci. Sankce se pohybují od napomenutí po pokutu.

Policie ČR – zkoumá závažnost činu, okolnosti (viz níže), může věc vyhodnotit jako přestupek a vrátit k projednání na ÚMOB. Pokud je situace vyhodnocena jako trestný čin ohrožování mravní výchovy mládeže (§ 201 trestního zákoníku) proběhne **trestní řízení u soudu**, obvyklým výsledkem je trest obecně prospěšných prací (pokud rodiče hodiny neodpracují, může dojít k přeměně na nepodmíněný trest = jdou do vězení).

Státní zastupitelství – vstupuje do věci v případě nejasností (např. rozhodování, zda se jedná o přestupek nebo trestný čin).

- Míra právní odpovědnosti se v případě záškoláctví posuzuje v kontextu, individuálně – tj. jak se rodič podílí na vzniku nebo naopak řešení záškoláctví svého dítěte, důvody, proč dítěte nechodí do školy, opakování situace atd.

Přestupek, trestný čin

Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, v platném znění:

§ 182a Přestupky

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) jako **zákonný zástupce**

1. nepřihlásí dítě k zápisu k povinné školní docházce podle § 36 odst. 4,
2. nepřihlásí dítě k povinnému předškolnímu vzdělávání podle § 34a odst. 2,
3. zanedbává péči o povinnou školní docházku žáka nebo o povinné předškolní vzdělávání dítěte,

(2) Za přestupek podle odstavce 1 písm. a) lze uložit **pokutu až do 5000 Kč.**

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění:

§ 201 Ohrožování výchovy dítěte

- (1) *Kdo, byť i z nedbalosti, ohrozí rozumový, citový nebo mravní vývoj dítěte tím, že*
- svádí ho k zahálčivému nebo nemravnému životu,*
  - umožní mu vést zahálčivý nebo nemravný život,*
  - umožní mu opatřovat pro sebe nebo pro jiného prostředky trestnou činností nebo jiným zavrženíhodným způsobem, nebo*
  - závažným způsobem poruší svou povinnost o ně pečovat nebo jinou svou důležitou povinnost vyplývající z rodičovské zodpovědnosti, bude **potrestán odnětím svobody až na dvě léta.***
- (2) *Kdo umožní, byť i z nedbalosti, dítěti hru na výherním hracím přístroji, který je vybaven technickým zařízením, které ovlivňuje výsledek hry a které poskytuje možnost peněžité výhry, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, peněžitým trestem nebo zákazem činnosti.*
- (3) *Odnětím svobody **na šest měsíců až pět let bude pachatel potrestán,***
- spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 ze zavrženíhodné pohnutky,*
  - pokračuje-li v páchání takového činu po delší dobu,*
  - spáchá-li takový čin opětovně, nebo*
  - získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.*

Dopad na výplatu dávek státní sociální podpory

Zákon č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře, v platném znění:

§ 54a Zvláštní ustanovení o důsledcích neplnění povinné školní docházky dítěte

(1) *Jestliže byl alespoň jednomu z rodičů pravomocně uložen správní trest podle zvláštního právního předpisu za neplnění povinností souvisejících s řádným plněním povinné školní docházky staršího dítěte v rodině, tak se z celkové částky 220000 Kč **rodičovského příspěvku**, který náleží rodiči z titulu péče o nejmladší dítě v rodině, odečítá částka 22800 Kč. Jestliže počínaje kalendářním měsícem následujícím po kalendářním měsíci, ve kterém nabylo právní moci rozhodnutí o uložení správního trestu uvedené ve větě první, již je nárok na částku rodičovského příspěvku nižší než 22800 Kč, odečte se tato zbývající částka od celkové částky rodičovského příspěvku. Rozdíl mezi částkou 22800 Kč a zbývající částkou rodičovského příspěvku podle věty druhé je přeplatkem na rodičovském příspěvku, který je rodič povinen vrátit.*

(2) *Nárok na výplatu **odměny pěstouna** nebo odměny pěstouna ve zvláštních případech vůči dítěti, které řádně neplní povinnou školní docházku, nemá pěstoun, kterému byl pravomocně uložen správní trest podle zvláštního právního předpisu za neplnění povinností souvisejících s řádným plněním povinné školní docházky dítěte svěřeného do pěstounské péče, a to po dobu 3 kalendářních měsíců následujících po kalendářním měsíci, ve kterém rozhodnutí o uložení správního trestu nabylo právní moci.*

(3) *Rodič pobírající rodičovský příspěvek v případech, kdy jemu nebo druhému z rodičů byl pravomocným rozhodnutím uložen správní trest podle zvláštního právního předpisu, je povinen písemně oznámit orgánu státní sociální podpory, který mu vyplácí rodičovský příspěvek, že jemu nebo druhému z rodičů byl pravomocným rozhodnutím uložen správní trest za neplnění povinností souvisejících s plněním povinné školní docházky dítěte v rodině, a to do 8 dnů po nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.*

(4) *Orgán, který pravomocně rozhodl o uložení správního trestu rodiči nebo pěstounovi za neplnění povinností souvisejících s plněním povinné školní docházky dítěte podle zvláštního právního předpisu, je povinen písemně oznámit orgánu státní sociální podpory, který uvedeným osobám*

vyplácí rodičovský příspěvek nebo odměnu pěstouna (odměnu pěstouna ve zvláštních případech), že tento správní trest uložil, a to do 8 dnů po nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

Dopad na výplatu dávek hmotné nouze

Zákon č. 111/2006 Sb. o pomoci v hmotné nouzi, v platném znění:

§ 3 Osoba, která není v hmotné nouzi

- (1) *Nestanoví-li tento zákon jinak, osobou v hmotné nouzi není osoba, která*
- e) je osobou, které byla za neplnění povinností zákonného zástupce dítěte spojených s řádným plněním povinné školní docházky uložen správní trest podle zákona upravujícího přestupky, a to po dobu 3 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o uložení správního trestu,*

Omlouvání absence žáků lékaři

Lékaři odmítají potvrzovat v omluvném listu školy, že dítě bylo nemocné, případně napsat omluvenku:

- omluvenku může napsat pouze zákonný zástupce/zletilý žák = lékařské potvrzení je přílohou omluvenky zákonného zástupce/zletilého žáka, a to ve výjimečných případech, kdy omluva zákonného zástupce/zletilého žáka nepostačuje,
- lékaři se řídí stanoviskem MZ ČR, které se opírá o to, že dle školského zákona náleží povinnost omluvit nepřítomnost žáka zákonnému zástupci/zletilému žákovi,
- vydání **potvrzení o dočasné neschopnosti ke studiu** je výkonem hrazeným ze zdravotního pojištění:
  - o § 38 zákona č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění:
Posudková činnost
Hrazenou službou je i posuzování dočasné pracovní neschopnosti a dočasné neschopnosti ke studiu ošetřujícím lékařem a posuzování skutečností, které jsou podle § 191 zákoníku práce důležitými osobními překážkami v práci, a obdobné výkony u žáků a studentů.

Podrobné informace s odůvodněním, včetně odkazu za stanovisko MZ ČR a odkazu na metodický pokyn MŠMT k omlouvání žáka, jsou uvedeny např. zde: <https://www.skolaprofi.cz/33/potvrzeni-absence-zaka-lekarem-uniqueidgOkE4NvrWuMEDDB1YT4xm6CDn8ynBwvTAgrzFJ8D5c/>.

Příklady dobré praxe

Městský obvod **Ostrava-Jih – společné preventivní kontroly** prováděné sociálními pracovníky **OSPOD** a strážníky **MPO** na ubytovnách – záchyt záškoláků – postupně se počet zachycených dětí podstatně snížil.

Řešení záškoláctví v **Karviné – pokud dítě nepřijde 3 dny bez omluvy do školy, do rodiny vyjíždí hlídka MP,**

- o více informací například zde: http://portal.karvina.org/portal/page/portal/uvodni_stranka/tiskove_zpravy/Tiskov%C3%A9%20zpr%C3%A1vy%202012/Karvin%C3%A1%20zintenzivnila%20kontroly%20v%20r%C3%A1mci%20nulov%C3%A9%20tolerance?_template=/uvodni_stranka/WWW_DETAIL_TEXT&mi=8251018
- o nebo zde: https://ostrava.idnes.cz/zaskolaky-kontroluji-straznici-dop-/ostrava-zpravy.aspx?c=A131104_1995844_ostrava-zpravy_ama
- o https://karvinsky.denik.cz/zpravy_region/zaskolaku-v-karvine-ubyva-20140210.html.

Další okolnosti spojené s absencí

MHD:

- stává se, že trolejbus nezastavuje na zastávce na znamení Riegrova, přestože tam stojí děti, které jedou do školy, děti potom mají neomluvenou hodinu, protože se nedostanou včas do školy,
- autobusy nezastavují ani na zastávce na znamení Jirská osada – toto potvrzují i pedagogičtí pracovníci školy, kteří autobusem jezdí.

Zpracovala: Mgr. Lenka Michálková, koordinátorka MdT
Ostrava, 16. 4. 2019